

Papīrs mācību procesā pārspēj ekrānus

Avots: LVM

Skolēni labāk iemācās un izprot mācību vielu, lasot uz papīra iespiestu tekstu, nevis lasot ekrānos – tā secināts Stavangeres Universitātes Nacionālā lasīšanas centra (Norvēģija) nesen veiktajā pētījumā. AS “Latvijas valsts meži” (LVM) rīkotajā skolotāju forumā “Dabā” aptaujātie pedagogi ir vienisprātis – papīram, kas iegūts no atjaunojama resursa, koksnes, ir būtiskas priekšrocības, un mācību procesā tas būtu jāizmanto iespējami vairāk.

Lai gan digitālajiem rīkiem ir svarīga loma izglītībā, pētījums liecina, ka drukātiem materiāliem var būt ievērojamas priekšrocības, jo tie palīdz koncentrēties, izprast un iegaumēt saturu. Jo īpaši tas attiecas uz skolēniem, kuriem nepieciešams papildu atbalsts lasīšanā.

Mācību priekšmeta “Dizains un tehnoloģijas” skolotājs Pēteris Kaļva no Siguldas pilsētas vidusskolas uzsver:

“Viena no papīra labākajām īpašībām – tas ļauj skolēniem labāk mācīties no savām kļūdām, jo uz papīra paliek “nospiedums” – skolēns redz, kur viņš ir kļūdījies, pretēji digitālajai videi, kurā kļūdoties viss tiek izdzēsts un paliek balts ekrāns. Liela iespēja, ka jauniešs pieļaus to pašu kļūdu, neejot uz priekšu un neapgūstot neko jaunu.

Izmantojot papīru, var ļoti veiksmīgi mācīties, piemēram, telpisko modelēšanu. Uz papīra var uzskicēt 2D zīmējumu, papīru salocīt un atrast risinājumu, kas skolēnam ļauj labi izprast telpiskos principus.”

Skolotāju foruma “Dabā” vieslektors Rolfs Jukers (*Rolf Jucker*), Šveices vides izglītības organizācijas “Silviva” vadošais eksperts

uzsver papīra nozīmi mācību un arī jauniešu fiziskās veselības jomā:

“Lasīšana un rakstīšana uz papīra uzlabo mācīšanos un atmiņu, tāpat tas palīdz bērniem atcerēties lietas un prātā tās savstarpēji sasaistīt. Otrkārt, pētījumi liecina, ka bērnu un jauniešu vidū pieaug tuvredzības izplatība – nespēja skaidri saskatīt tālu esošus objektus. Intensīva digitālo ierīču lietošana un samazināts laiks ārā ir vieni no riska faktoriem, un līdz 2050. gadam tuvredzība varētu skart aptuveni pusi pasaules iedzīvotāju. Preventīvi būtu vēlams dienas gaišajā laikā 1 līdz 2 stundas būt dabā un āra vidē arī rakstīt un lasīt.”

Norvēģijā veiktais pētījums izceļ problēmas, ko var radīt digitālā lasīšanas vide. Lasīšana tiešsaistē bieži vien ir saistīta ar traucēkļiem, kas novērš uzmanību, piemēram, paziņojumiem un uznirstošajiem logiem, kā arī ar ērtu piekļuvi citām lietotnēm un aktivitātēm. Turklāt lasīšana ekrānā prasa vairāk navigācijas un lēmumu pieņemšanas, radot papildu slodzi lasītāja uzmanībai. Tam piekrīt Pēteris Kaļva, norādot, ka uz papīra iespiestu tekstu var izlasīt bez apkārtējā kairinājuma. Ja jauniešiem mācību stundā iedod lasīt tekstu digitāli, ir liela iespēja, ka viņš meklēs veidu, kā no šī teksta “aiziet”.

Norvēģijā veiktajā pētījumā tika salīdzināts, kā profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi saprot ar mācību priekšmetu saistītus drukātus un ekrānā lasāmus tekstus. Secinājums bija skaidrs: lasot digitāli, skolēni ar zemāku lasītprasmi tekstu izprata sliktāk. Tomēr nevar neatzīmēt arī digitālās vides pozitīvos ieguvumus, kas, piemēram, jauniešiem ar disleksiju palīdz izlasīt un apgūt mācību vielu.